

Sjabloon klokinventaris

Denk aan je veiligheid! Neem bij het beklimmen van de klokkentoren de nodige voorzorgsmaatregelen om uw veiligheid niet in gevaar te brengen.

Tips:

- Controleer vooraf of de torenbeklimmers voldoende verzekerd zijn.
- Onderneem een bezoek aan een torenklok nooit alleen.
- Verwittig altijd iemand op de grond.
- Ladders beklim je alleen.
- Kijk goed uit waar je stapt.
- Voorzie mondkmaskers, oordopjes, zaklampen en stevig schoeisel.

Inventarisnummer:

AUTEUR

Naam:

Adres:

Tel:

GSM:

Emailadres:

Datum bezoek:

KLOKLOCATIE

Naam kerk:

Gemeente: Postcode:

Deelgemeente:

Contactadres: Tel:
GSM:

Plaats klok: Toren
 Koor
 Sacristie
 Grond
 Dakruiter
 Elders

Indien klokkenkamer, aantal klokken:

Erfgoedstatuut gebouw: Monument
 Stads- en dorpsgezicht
 Landschap
 Geen
 Inventaris onroerend erfgoed

ID inventaris onroerend erfgoed:

Torenuurwerk: Ja, (indien gekend: fabrikant en/of bouwjaar:)
 Neen

KLOKBESCHRIJVING (zie ook tekening en toelichting zie pg. 6)

Laterale hoogte: cm

Diameter: cm

Lipdikte: mm

Gewicht: kg

Materiaal: Metaal (indien gekend brons koper)

Ander:

Klokkroon: Arend

Plat

4-oorkroon

6-oorkroon

Anders

Gieter(s): Gietjaar:

Geluidsopname: met smartphone

Ophanging: Krukas

Kleine rechte as

Klepel bij luiklok: Losse klepel

Inwendige hamer

Uitwendige hamer

Naam klok:

Functie klok: Uurklok

Voorslagklok

Angelus

Andere

Klokcorrosie: Veel

Matig

Geen

Klokgebreken: Geen

Barst

Scheur

Schade aan lip

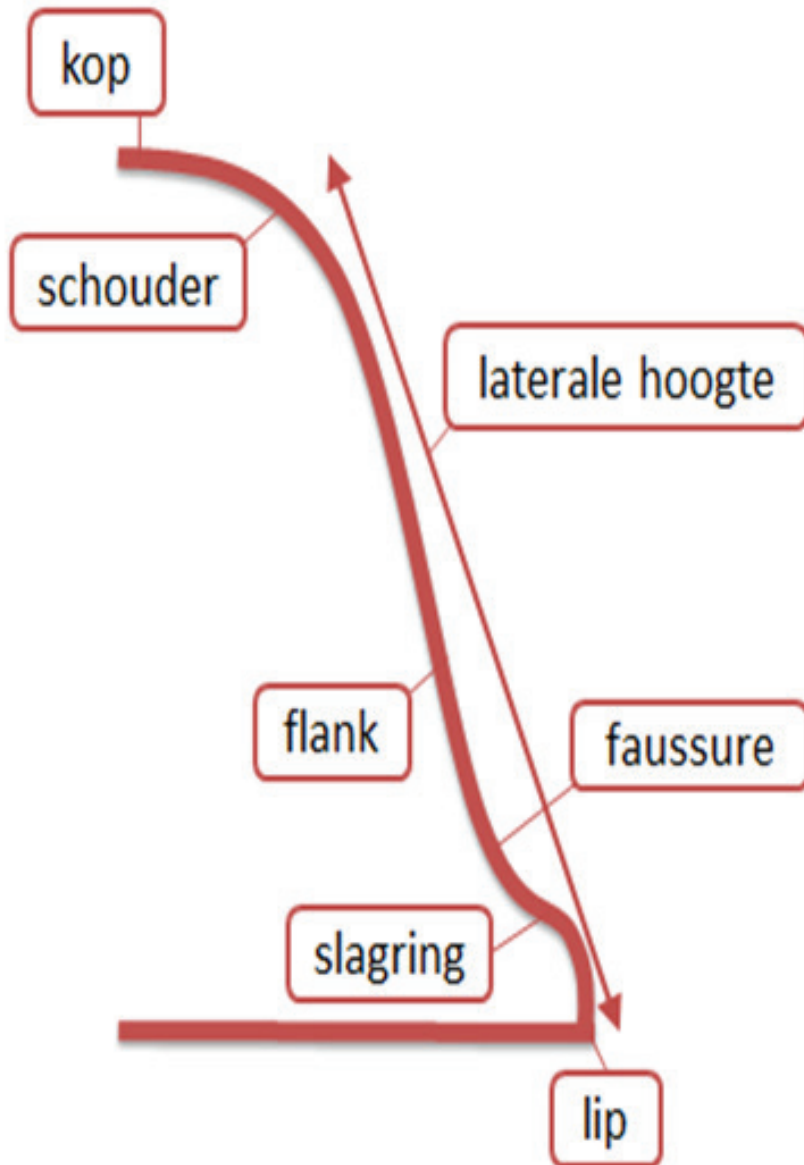
Ander:

DOCUMENTATIE

NOTITIES

Klokschema

Geef hier teksten en decoraties weer

TOELICHTING

Toelichting bij de inventarisfiche

Fotografische opnames

Neem meerdere foto's vanuit verschillende standpunten. Neem ook een foto van de kerk met toren in zijn geheel.

- Detailfoto's zijn nuttig om de klok nauwkeurig te beschrijven en te identificeren. Neem detailfoto's van beschadigingen, sporen van restauratie, merken, opschriften, iconografische details...
- Werk klok per klok zodat je ze achteraf gemakkelijk kan identificeren.
- Let op de belichting. Wacht het juiste moment van de dag af om zoveel mogelijk tegenlicht te vermijden.
- Neem foto's met en zonder flits. Om te vermijden dat het beeld onstabiel wordt, is een statief nodig of een plekje om de camera op te plaatsen.
- Gebruik eventueel een lichtmeter of grijskaart. Een ingebouwde lichtmeter zal zich afstemmen op wat centraal voor de lens staat.

Inventarisnummer: Laat dit vak open. Het nummer wordt centraal toegekend.

Kloklocatie: Situeer de klok. Vaak zijn er meerdere klokken. Maak van elke klok individueel een fiche en positioneer ze in de klokkenkamer aan de hand van een schets.

Erfgoedstatuut gebouw: zie <https://inventaris.onroenderfgoed.be/> Daar vind je ook het ID.

Laterale hoogte: Schuine meting van de lip naar de hoek van de klokschouder.

Diameter: Onderaan de klok op zijn breedst.

Lipdikte: Dikte van de klok op de slagring, plaats waar de klepel de klok raakt. Deze dikte wordt best gemeten met een krulpasser. Afmeting tot op de millimeter. Voorzie een meter.

Geluidsopname:

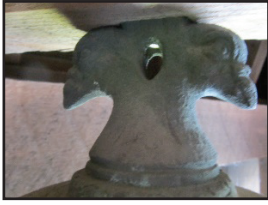
- Gebruik een smartphone om een opname te maken.
- Spreek eerst in over welke toren en welke klok het gaat. Maak dan een opname van het aanslaan van de klok door de klepel er tegenaan te trekken.
- Maak een aantal opnames en varieer in de afstand tussen klok en opnametoestel.
- Zorg ervoor dat er geen achtergrondlawaai is.
- Een korte opname van een tiental seconden kan volstaan.

Teksten en decoraties:

- Beschrijf wat je ziet en noteer dit op het bijgevoegde klokschema.
- Neem alle afschriften letterlijk over.
- Gebruik het bijgevoegde schema om aan te duiden waar welke tekst staat.
- Decoraties worden best in detail beschreven en gefotografeerd. Alles wat belangrijk kan zijn om de klok een plaats te geven als historisch, artistiek en heemkundig object is nuttig. Neem tijd om afbeeldingen van heiligen, wapenschilden en gieters emblemen onder de loep te nemen.

Klokkroon

Arendskop

Platte kop

6-oorkroon

4-oorkroon

Ophanging

Krukas in U-vorm

Rechte as

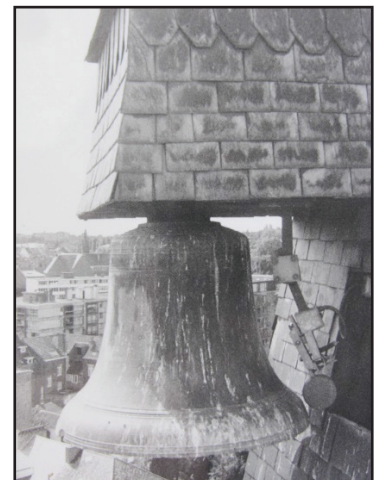
Klepel bij luiklok

Losse klepel

Inwendige hamer

Uitwendige hamer

Documentatie

Geef hier informatie die over de klok kan gevonden worden in de literatuur. Het is aangewezen om informatie in te winnen alvorens een bezoek te brengen. Wees echter kritisch, alleen het persoonlijk ter plekke vaststellen van de juiste gegevens is betrouwbaar.

Neem contact op met een lokale Heemkundige Kring. Vaak weten zij meer over namen van personen die op de klok vermeld worden (schenker, peter, meter, ...)

In het geval van een parochiekerktorenklok heeft de kerkfabriek een archief dat interessante informatie kan bevatten over de huidige klokken en hun eventuele voorgangers. De belangrijkste gebeurtenissen die vaak een rol hebben gespeeld in het weghalen en/of herplaatsen van klokken zijn:

- de godsdienstoorlog in de 16de eeuw met de beeldenstorm van 1566
- de periode van de Franse Revolutie rond 1796
- de Eerste Wereldoorlog 1914-1918
- de Tweede Wereldoorlog 1940-1945

Vind inspiratie op:

- De fototheek van KIK/IRPA-BALat bevat informatie over het klokkenbestand vóór de klokkenroof in 1943. Een miniem aantal van de beschreven klokken hangt nog in de torens.
balat.kikirpa.be/search_photo.php.
- De website <http://tchorski.morkitu.org/2/campa.htm> bevat heel wat basis informatie over klokken-gieters, beiaarden en klokken in België.
- De collectie Religieus Erfgoed van de Erfgoedplus-bibliotheek bevat beschrijvingen van een groot aantal klokken in Limburg en Vlaams-Brabant. Deze vormgeving kan inspirerend werken voor andere locaties. www.erfgoedplus.be/collecties/religieus-erfgoed.
- Het Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur (CRKC), nu PARCUM, heeft in 2012 een rondvraag gericht naar het erfgoed in de Vlaamse parochies. Op zijn website staat informatie over klinkend erfgoed. www.parcum.be/erfgoedadvies/klinkend-erfgoed
- Dankzij initiatieven van de Vlaamse Beiaardvereniging beschikken we over volledige informatie over de toestand van de 68 beiaarden in Vlaanderen. De luiklokken in de torens waarin deze beiaarden hangen werden tegelijkertijd gedetailleerd in kaart gebracht. www.beiaard.org.
- Heemkunde-Vlaanderen behandelt een indrukwekkende lijst van onderwerpen die met klokken te maken hebben. De Artikelendatabank bevat heel wat doorverwijzingen naar artikels over erfgoed-onderwerpen, waaronder luiklokken. www.heemkundeartikels.be
- Op de inventaris van het onroerend erfgoed in Vlaanderen staat vaak uitgebreide info over ons erfgoed. Je kan nagaan wat er beschermd is en meer informatie vinden over torens en klokken. inventaris.onroerenderfgoed.be/dibe/relict/zoeken
- Het rijksarchief bevat verslagen van de kerkelijke overheid over het verloop van de Eerste Wereldoorlog en het klokkenbezit in de verschillende parochies in België.
http://search.arch.be/nl/zoeken-naar-archieven/zoekresultaat/ead/index/eadid/BE-A0550_006912_006778_DUT

Geef bij documentatie duidelijk aan welke bronnen je geraadpleegd hebt en welke niet.

Notities

Gebruik dit blad voor notities die nuttig zijn om te bewaren.

Contact

Inhoudelijke en praktische vragen over het inventariseren van klokken?

Neem contact op met **Jef Teugels** via jef.teugels@kuleuven.be.

Algemene vragen over klinkend erfgoed en insturen van je ingevulde (digitale) sjabloon:

PARCUM, Abdij van Park 7, 3001 Leuven. 016 40 60 73

info@parcum.be.

Verantwoordelijke uitgever
Lieve Van Hoofstadt
PARCUM
Abdij van Park 7
3001 Leuven